

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

**МАТЕРІАЛИ V ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ,
АСПІРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 20-21 квітня 2017 року)

**Суми
2017**

СЕКЦІЯ 5
СУЧАСНЕ УКРАЇНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО:
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ, СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ
АСПЕКТИ

ЕМОЦІЇ У СОЦІАЛЬНОМУ КОНТЕКСТІ

Коробкова Т. – студентка ф-ту ІФСК, гр. ПЛ-61

Як правило, емоції у психології вивчаються на рівні окремого індивіда та малих соціальних груп. В той же час представляється досить перспективним вивчення емоцій у якості структурного елемента суспільних відносин, тому що емоції дійсно є не тільки похідними від індивідуально-психологічних відносин, але й відображаючи суспільно-економічні, культурні, політичні та інші макропроцеси, впливають на стан та самопочуття окремого індивіда.

Метою даної роботи є порівняльний аналіз позитивних та негативних емоцій у різних країнах.

Для реалізації мети були виділені наступні **завдання**:

1. Рівень та особливості прояву негативних емоцій по країнах.
2. Рівень та особливості прояву позитивних емоцій по країнах.
3. Аналіз співвідношення деяких факторів (соціальна активність, цінності) з особливостями прояву позитивних та негативних емоцій.

Були проаналізовані результати дослідження **ESS7-2014, ed.2.1** [1] по всіх країнах, що прийняли участь в опитуванні.

Порівняльний аналіз отриманих результатів дає можливість зробити наступні висновки:

1. У країнах з підвищеним рівнем переживання депресивного стану негативні емоції пов'язані з недостатнім рівнем соціальної активності та взаємодії з іншими людьми.
2. У країнах зі зниженим рівнем переживання депресивного стану негативні емоції пов'язані загальним зниженням суб'єктивного задоволення від життя та зловживанням алкоголем.
3. У країнах з середнім рівнем переживання депресивного стану негативні емоції пов'язані з обома виділеними причинами – з недостатньою соціальною активністю та загальним зниженням суб'єктивного задоволення від життя. Крім того, до виділеної групи ввійшли люди, що поділяють традиційні цінності.

4. Суб'єктивний комплекс, протилежний депресивному стану, включає орієнтацію на креативність, взаємодію з іншими та добре здоров'я. У країнах з низьким та середнім рівнем відчуття депресивного стану ці параметри увійшли до другого фактору з позитивними значеннями, що означає, фактично, наявність даних характеристик у житті жителів даних країн. З іншого боку, серед країн з підвищеним рівнем відчуття депресивного стану вказані параметри увійшли до другого фактору з негативними значеннями, що свідчить про невдоволення даних параметрів саме у цих країнах.

Таким чином, проведений аналіз показує, що не тільки біологічні або психологічні, але й соціальні фактори теж відіграють досить велике значення у формуванні відчуття депресивного стану. Якщо порівняти країни з підвищеним рівнем депресії (Угорщина, Польща, Чеська республіка, Португалія, Іспанія) та зниженим рівнем (Данія, Швеція, Швейцарія, Фінляндія, Норвегія), то можемо побачити, що соціально-економічний рівень країн першої групи значно нижчий порівняно з країнами другої групи. Власне, виділені фактори причин депресивного стану дозволяють стверджувати, що у країнах зі зниженим соціально-економічним рівнем депресивний стан у більшій мірі опосередкований соціальними чинниками, в той час як у країнах з високим економічним розвитком – причини частіше мають суб'єктивний характер. Факторами, що зменшують вірогідність виникнення депресивного стану є цінності, пов'язані з можливістю індивідуального самовираження. У країнах з підвищеним рівнем переживання депресивного стану потреби індивідуального самовираження недостатньо задовольняються, що виступає додатковим фактором підвищення депресивного стану. Слід зазначити, що указані фактори не слід відносити до суб'єктивного спектру, виходячи з того, що вони виділились у самостійний фактор у всіх країнах, що відображає певну системну характеристику. Додатковим аргументом сказаного є те, що орієнтація на традиційні цінності також має позитивну кореляцію з підвищеним рівнем переживання депресії.

Таким чином, слід зазначити, що наявність депресивного стану у певних країнах залежить від їх економічного розвитку. З іншого боку, подібна тенденція не спостерігається по відношенню країн з різним рівнем переживання щастя. Переживання щастя у країнах з його різним рівнем залежить, власне, від ідентичних причин. Головне – це включеність у систему соціальних зв'язків, різноманітні форми

соціальної активності, певною мірою – служіння суспільству. Всі перераховані чинники є важливими факторами, що дають відчуття повноти життя та ведуть до переживання щастя. І навпаки – надмірний індивідуалізм, з одного боку, не впливаючи на формування негативного спектру емоцій. В той же час – не веде до позитивного сприйняття життя.

Окремо хотілось би зупинитись на ролі та значенні алкоголю у якості фактору, що впливає на емоційний стан респондентів. Слід зазначити, що тут виявилась досить чітко позначена тенденція – у країнах з низьким рівнем депресії алкоголь вживається частіше, в високим рівнем – рідше. З іншого боку – високий рівень відчуття щастя супроводжується більш частим вживанням алкоголю. Якщо не розглядати фактору біологічної залежності, то можна припустити, що у даному випадкові ми фіксуємо певну соціальну функцію алкоголю як фактору, що сприяє зміцненню соціальних зв'язків і веде до формування підвищеного емоційного стану.

Висновки. Отримані результати, перш за все, показують, що позитивні та негативні емоції, якщо їх розглядати у системі соціальним чинників, представляють собою дві відносно незалежні тенденції. Що тут мається на увазі? У психології, наприклад, позитивні та негативні емоції розглядаються як певна взаємопов'язана дихотомія. У нашому випадкові емоційна позитивність та негативність виступає як дві незалежні змінні.

Незалежність виділених змінних підтверджується різними причинами, що викликають позитивні та негативні емоції. Як правило, виникнення негативних емоцій у країнах з підвищеним рівнем депресивності пов'язане з недостатнім рівнем соціальної активності та з переважанням традиційних цінностей. Слід зазначити, що традиційне суспільство досить у значній мірі орієнтоване на громаду, але у даному випадкові суспільна активність людини є досить регламентованою, людина відчуває себе об'єктом соціальних впливів, що врешті-решт негативно оцінюється та викликає депресивний стан. У свою чергу, рівень депресивності у розвинених країнах у більшій мірі залежить від ряду суб'єктивних індивідуальних характеристик.

Література

1. <http://www.europeansocialsurvey.org/data/download.html?r=7>